

'behoort tot de groep die weigerde. Over het algemeen waren dit de jongere officieren die het gemakkelijker hadden; ik was bijvoorbeeld ongetrouwd, en dit waren de meesten van de jongeren, dus wij hadden ook veel minder achtergelaten in Nederland en de morele klap was voor ons niet zo zwaar aangekomen.'¹

De rapporten welke generaal Noothoven van Goor (tevorens hoofd van Winkelmans missie bij het Belgische opperbevel), die als 'inspecteur der Nederlandse troepen' was gaan optreden, aan Dijkhoorns departement voorlegde, waren zo ongunstig dat de eerste commandant van het Legioen spoedig vervangen werd. Majoor Sas, de vroegere Nederlandse militaire attaché te Berlijn, werd zijn opvolger. Een slechtere keus had Dijkhoorn niet kunnen maken, want Sas, van nature al nerveus, was 'op' van de zenuwen: hij was er van overtuigd dat de Duitsers, als zij hem ooit in handen zouden krijgen (en hij zag de toekomst van Engeland zwart in), hem zwaar zouden martelen om te weten te komen wie de zo hoogst belangrijke geheime informant in Berlijn was geweest die hem telkens de door Hitler vastgestelde aanvalsdata doorgegeven had, en hij had dus maar één wens: zo spoedig mogelijk de Atlantische Oceaan over te steken; hij had dan ook, toen hij de benoeming in Porthcawl aanvaardde, als voorwaarde gesteld dat hij, zodra er een opleiding van Nederlandse dienstplichtigen in Canada kwam, daarvan de leiding zou krijgen. Medio augustus trof de aalmoezenier der Nederlandse strijdkrachten in Porthcawl nog steeds 'een defaitistische stemming' aan, 'ontevredenheid en . . . gekanker in alle rangen', waarvan 'de voornaamste reden' deze was: 'de manschappen hadden alle vertrouwen in hun officieren verloren.'²

Na Sas die naar Canada vertrok, toen besloten was daar een infanterie-depot te vestigen, werd de oudste officier der marechaussees, majoor jhr. D. J. H. N. den Beer Poortugaal, de derde Nederlandse commandant van het Legioen. Tegen die functie had hij geen bezwaar, maar toen Dijkhoorn, zij het na lang aarzelen, besloot de ca. tweehonderdvijftig marechaussees, die formeel tenslotte deel uitmaakten van de Koninklijke Landmacht (dat deed het korps al sinds 1815), als eenheid op te heffen³, kwam er heftig verzet van den Beer Poortugaal die er niets voor voelde dat zijn marechaussees aan de militaire strijd zouden gaan deelnemen. Het slot van het lied was dat een

¹ A.v. ² Rapport, 18 aug. 1940, van J. Th. van de Poel (*Eng.*, punt p, gestenc. bijl. 75). ³ De marechaussees waren met medenemen van een aantal in Zeeuws-Vlaanderen gevorderde autobussen in Engeland beland; velen van de burger-chauffeurs dier autobussen wilden naar Nederland terugkeren. Daartoe kregen zij geen verlof. Zij werden tenslotte als 'militaire werklieden' aan het Legioen toegevoegd.